

Vesni Leskovec iz Šentjurja pri Celju življenje zadnja leta prav nič ne prizanaša. Z možem in dvema otrokoma je dolgo živila srečno in udobno, pri 43 letih pa je izgubila moža, težave s hrbtenico so jo za dolgo priklenile na voziček, zaradi dolgov so ji zarubili hišo, od lani pa je sin Tilen zaradi posledic hude prometne nesreče invalid. Živita v drugem nadstropju bloka brez dvigala, in vsakokrat ko mora sin iz stanovanja, mora poiskati dva človeka, da mu pomagata. Primernega stanovanja zanju na občini ne najdejo, Vesni pa se življenje iz dneva v dan bolj zapleta.

Tekst: **CARMEN LEBAN**, foto: **PETER IRMAN**

Le kako je mogoče, da se na enega samega človeka vsuje toliko gorja in trpljenja?

Moža je izgubila čez noč.

»Veste, včasih sem bila dama in nič nam ni manjkalo. Mož je imel podjetje, to nam je omogočalo, da smo spodobno živeli, vse do tistega dne, ko je umrl za posledicami možganske kapi. On je odšel, dolgovi od kreditov pa so ostali. Zbolela sem in zaradi hudih težav s hrbtenico sem bila dve leti priklenjena na invalidski voziček. Bolna in kasneje invalidsko upokojena nisem zmoгла več plačevati obrokov, a me je

ves čas gnala želja, da bi se postavila na lastne noge in spet hodila, in to mi je tudi uspelo. Ni mi pa uspelo rešiti finančnih težav. S 450 evri pokojnine nisem mogla odplačati dolgov, zato je bil rubež neizogiben in ostali smo brez strehe nad glavo. Na roko mi je šla zveza upokojencev, priskrbeli mi je 30 kvadratnih metrov veliko najemniško stanovanje. Čeprav smo bili v veliki stiski in nam ni bilo lahko, sem vztrajala, da hči Sonja konča študij na fakulteti za socialno delo, in danes sem ponosna ter srečna, da ima v žepu diplomu, čeprav še vedno čaka na službo.«

Hitel je po pomoč k zdravniku. »Otroka sta odrasla, hči se je preselila k fantu, malo kasneje pa je Tilen zaprosil za občinsko stanovanje in se preselil v Planino pri Šentjurju. Že takrat sem bila malo skeptična. Od enajstega leta se namreč bori s hudo sladkorno boleznijo tipa 1. Ima kup tablet, vbrizgavati pa si mora tudi inzulin. Včasih se mu sladkor tako poviša, da vse to ne pomaga in mora poiskati zdravniško pomoč, zato sem na občini prosila, ali mu lahko zagotovijo stanovanje v Šentjurju, kjer ima na voljo zdravniško pomoč 24 ur na dan. Tiste usodne noči 4. oktobra lani se je ob dveh ponoči peljal k zdravniku, a je prišel le do pol poti. Zaradi močno povečanega sladkorja ga je obšla slabost, izgubil je nadzor nad vozilom in trčil v betonsko škarpno. Našli so ga tri ure kasneje, nezvestnega, s hudimi poškodbami glave in medenice. Samo dr. Jereniču v celjski bolnišnici gre zahvala, da so ga takoj operirali in je danes še živ,« pravi Vesna z žalostjo v očeh.

V komi. »Tilen je bil mesec in pol v umetni komi, jaz pa sem dneve in veliko noči prebedela ob njegovi postelji. Hude poškodbe možganov so pustile grozljive posledice, izgubil je spomin, zdravniki pa so rekli, da nikoli več ne bo hodil in govoril.« Vesni je svakinja posodila avto, da ga je vsak dan obiskovala v bolnišnici, sedela ob njegovi postelji in ga v upanju, da jo sliši, bodrila. »Ko so ga odpustili iz bolnišnice, so mi svetovali, naj se dogovorim za sprejem v katerem izmed zavodov. Bil je nepokreten in je le nemočno ležal. Vztrajala sem, da ga pošljejo v ljubljanski center za rehabilitacijo Soča. Bolj ko so mi zdravniki dopovedovali, da nima smisla, saj so poškodbe tako hude, da napredovanja ne bo, bolj sta v meni rasla upanje in vera v to, da morda pa le ni tako hudo in da se zdravniki tokrat motijo.«

Soča je vrnila upanje. »Ne morem povedati, kako srečna sem bila, ko so Tilna prepeljali v Sočo. Takrat se je v meni rodilo novo upanje,

Vesna
je
izgubila
skoraj vse

Za Vesno so največja težava stopnice, zaradi katerih je Tilen izoliran od sveta.

Ko bi le Tilen hodil in govoril!

majhna iskra, da bosta strokovna zdravniška pomoč in rehabilitacija morda le prispevali k temu, da bo Tilen vsaj malo napredoval,« pravi Vesna. Med njenim pripovedovanjem se oglasi Tilen. »Mama, rad te imam. Hvaležen sem za vse, kar delaš zame.« Govori počasi, a razumljivo, govor mu seveda povzroča še velike težave. Obmolknemo in se spogledamo, v kottiških očes se nam nabirajo solze, ki bodo vsak hip privrele na dan, a se skušamo zadržati, zaradi Tilna. Polletna rehabilitacija v Soči je bila uspešna, Tilen lahko sedi in vsaj malo premika eno nogo in eno roko ter lahko, čeprav mu govor še povzroča težave, pove osnovne stvari. »Hvaležni smo dr. Klemnu Grabljevcu, ki je odlični strokovnjak in se je za Tilna zelo zavzel.« Ko govorimo o njem, se Tilnu zasvetijo oči, na obraz pa se mu prikra-de nasmešek. »Ja, dr. Klemč je res fajn, tudi njega imam rad, ker je bil do mene prijazen in mi je pomagal.«

Najraje je risal automobile.

Tilen je bil vedno živahen in pristrčen, poln energije, športnik po duši in predan risanju. Najraje je risal idejne zasnove za automobile in pred časom se je pogovarjal tudi s predstavniki podjetja BMW. Bili so navdušeni nad njegovo oblikovalsko žilico. A danes so Tilnove roke toge in le za silo okretne. »Poskusila sva pisati, a mu ne gre najbolje,« pravi mama. Težave ima z orientacijo, s spominom. Pojma nima, kako se je tisto usodno noč ponesrečil. Ves čas govori, da je šel v vodo. »Zdravniki so mi pojasnili, da nekateri v trenutkih, ko se borijo za življenje, vidijo tunel in svetlobo, Tilen je videl vodo,« pravi Vesna.

Kako naprej? Mati in sin stanujeta v drugem nadstropju bloka brez dvigala. »Vsakokrat ko mora

Tilen od doma, moram poklicati dva človeka na pomoč, da ga preneseta po stopnicah, pri tem pa morata biti zelo pozorna na njegovo hrbtenico, ki je vse prej kot stabilna. Še sreča, da je še vedno veliko dobrih ljudi, med njimi je veliko Tilnovih prijateljev, ki ga obiskujejo in nama pomagajo.« Vesna je od Tilnove nesreče prodala kar nekaj vrednih predmetov, od zlata, umetniških slik do pohištva, da je imela denar za vsakodnevno pot, ko ga je obiskovala najprej v Celju in kasneje v Lju-

FOTO: IZTOK DIMC

Tilnove risbe razkrivajo velik talent. Bo še kdaj risal?

bljani. »Še kaj bi prodala, če bi imela. Žal tudi hčeri, ki si želi na magistrski študij, finančno ne morem pomagati,« nam s cmokom v grlu zaupa Vesna, ki je, dokler je imela, tudi sama pomagala drugim.

Ne moreta si privoščiti interneta. Vesna je svoj računalnik, ki je bil novejši, prodala, Tilen pa ima starejši prenosnik, s katerim se kratkočasi in poskuša početi tudi kaj koristnega. Internetne povezave nimata, saj bi bila mesečna naročnina za njiju strošek, ki ga lahko uporabi za kaj nujnejšega, sta si enotna. Sama pa ob tem pomislim, kaj bi za Tilna, ki se tako rad pogovarja in pogreša družbo, pomenil dostop do svetovnega spleta in socialnih omrežij, ki bi ga povezala z zunanjim svetom, saj

se ta zanj konča za štirimi stenami enosobnega stanovanja in pred kupom stopnic, ki so zanj nepremagljive. Njegova edina zabava je televizija.

Želi si na morje. Tilen je skromen fant, a ko le ne neham riniti vanj, pove, da je edina stvar, ki si jo želi, morje, a da bi tja šel le z mamo. Po nesreči sta namreč postala ne-ločljiva in prav mama mu daje Tilnu veliko oporo. A morje je zanju le pobožna želja, saj si ga ne moreta privoščiti, Tilnu pa ne pripada niti rehabilitacija v zdravilišču, saj so zdravniki presodili, da mu ne bi koristila. Toda mama Vesna ni vr-gla puške v koruzo, še vedno verjame, da bo Tilen nekoč shodil, da bo lahko risal, govoril in počel vse tisto, kar počnejo njegovi vrstniki.

Ko odhajam, mi Tilen reče: »Tudi vas imam rad.« ■

Kdor bi Tilnu rad pomagal, naj se obrne na humanitarno organizacijo Zadnje upanje, 051 320 719 (Valerija).

Mag. Klemen Grabljevec dr. med., z oddelka za rehabilitacijo po poškodbi možganov, inštitut Soča: »Bolniki po možganski poškodbi so na naš oddelek sprejeti v obdobju, ko se vprašanje, ali bo naš bližnji preživel, umakne vprašanju, kako bomo živeli z njim, popolnoma drugačnim. Svojci so prestrašeni, negotovi, imajo pomanjkljive informacije o bolnikovem zdravstvenem stanju in predvsem ne vedo, kaj lahko v prihodnosti pričakujejo. Osnovni odnos, ki ga želimo in moramo vzbuditi v bolniku in njegovih svojcih, je zaupanje v rehabilitacijski tim, ki bo zanesljivo naredil vse, kar je mogoče. Naslednji pomemben korak je izobraževanje o posledicah poškodbe. Le seznanjeni svojci lahko sodelujejo, si postavljajo realne cilje v rehabilitaciji in ocenjujejo doseženo stanje. V rehabilitacijski medicini je še posebej poudarjen partnerski odnos.«